

Drzen izraelski napad na gverilce v Libanonu

Izraelski komandosi so napadli in ubili 3 gverilske arabske vodnike v Beirutu in pokončili neko njih oporišče pri Sidonu v Libanonu.

JERUZALEM, Izr. — Dve skupini izraelskih komandosov sta v odgovor na napade palestinskih gverilcev, ki so preje poskusili ugrabiti izraelsko letalo na Cpru in so nastavili bombo pred stanovanjem izraelskega poslanca v Nikoziji, včeraj udarili v Libanon. Ena je na treh Mercedes avtomobilih privozila v samo središče Beiruta in vdrla tam v stanovanju treh vodnikov gverilcev ter jih ubila. Mrtvi so Kamal Nasser, govornik Palestinske osvobodilne organizacije in vodnika Al Fatah skupine Kamal Adwan in Mohamed Najjar, znan pod imenom Abu Yussef. Vse tri so komandosi našli v njihovih stanovanjih.

V celoti so izraelski komandosi napadli v Beirutu 7 ciljev in neko garažo pri Sidonu, kjer je bilo oporišče Al Fatah gverilcev. Nastop je skupno trajal 2 uri in pol. Pri njem so sodelovali izraelski padalci, letalstvo in pomorske sile. Dva Izraelca sta bila mrtva, dva pa ranjena. Koliko je bilo mrtvih in ranjenih v Libanonu, izraelsko poročilo ne pove. Trdi le, da jih je bilo več, po so libanonske sile hotele napadale ustaviti. Libanonsko uradno poročilo navaja 11 mrtvih in 10 ranjenih, očividci govore medtem o najmanj 30 mrtvih.

Izraelci so se pripeljali v Beirut v Mercedes avtomobilih, kot jih rabijo tamkajšnji taksiji. Ko je skupina Izraelcev varovala avtomobile in s strelji iz brzo-strelk zadrževala libanonsko policijo, je druga skupina vdrla v 8-nadstropno poslopje, poiskala stanovanja arabskih vodnikov, te pokončila in se naglo vrnila. Izraelci so pognali v zrak v Beirutu več poslopij, med njimi 6-nadstropno stanovanjsko zgradbo, kjer je bil glavni stan ljudske demokratske fronte za osvoboditev Palestine, skupine skrajnih levicarjev med gverilci.

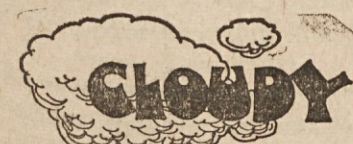
Neprijazen sprejem v Zahodnem Berlinu

BERLIN, Nem. — Ko je žena predsednika Zvezne nemške republike Hilda Heinemann obiskala v Zahodnem Berlinu neko otroško vzgojno ustanovo, ji je eden od protestirajočih otrok vrgl jajce v prsa, drugi pa so kričali na njo.

Demonstracije in skrajno "neokusen sprejem" žene predsednika so organizirali tisti, ki trdijo, da mesto Berlin ne podpira v zadostni meri omenjeno ustanovo.

Zvezna republika Nemčija daje letno težke milijone za ohranitev Zahodnega Berlina, zato je ta napad na ženo predsednika republike še posebno iznenačil.

Vremenski prerok

Spremenljivo, delno oblačno z naletavanjem snega. Najvišja temperatura okoli 35.

Novi grobovi

Anna Kozel
V nedeljo je umrla v Millersburgu, Ohio, 83 let stara Anna Kozel, roj. Strgar v vasi Brege v fari Leskovec pri Krškem, od koder je prišla v ZDA l. 1916, vdova po pok. Louisu. Pogreb bo v petek ob 8.30 iz Zakrjaskovega pogrebnege zavoda v cerkev sv. Vida ob 9., nato na pokopališče Vernih duš. Na mrtvaški oder bo položena nocoj ob sedmih.

Rudolph Stanisha
V Cleveland Clinici je umrl v ponedeljek 61 let stari Rudolph Stanisha z 29511 Roberts St., Wickliffe, Ohio. V bojnišnici je bil le en dan. Pokojnik je bil rojen v Sharonu, Pa., od koder se je preselil v Cleveland l. 1929 in je vodil gostilno na St. Clair Avenue blizu E. 40 St. Bil je znan igralec na harmoniko na gumbi. V tekmovalstvu na te vrste harmonike 25. marca letos v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Avenue je bil zmogovalec in je dobil veliko trofejo. Zapustil je ženo Ann, roj. So-mich, hčerko Mrs. Edward (Doris) Bryan in sina Rudolpha; bil je oče Mrs. Tom Sivo, Mrs. Ken Storck in Mrs. Jim Hum-berson, 11-krat stari oče, brat Anthonyja, Mary Novak in pok. Franka. Pogreb bo iz Grdinovega pogrebnege zavoda na E. 62 St. v petek ob 10. dopoldne v Knollwood Mausoleum. Na mrtvaški oder bo položen nocoj ob sedmih. Družina priporoča namesto vencev darove za Slovenski starostni dom na Neff Road.

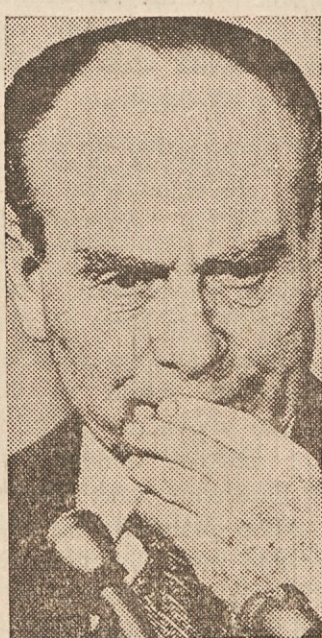
Švedi se branijo pred teroristi

STOCKHOLM, Šved. — Parlament je odobril zakonski predlog, ki dovoljuje policiji prisluškovanje telefonskim razgovorom, odpiranje pošte in preiskovanje domov tujih državljanov, ki so osumljeni teroristične dejavnosti.

Iz razprave v parlamentu je bilo očitno, da je zakon naperjen proti jugoslovanskim, zlasti hrvaškim, in proti arabskim terorističnim organizacijam in skupinam.

Francija: 52 milijonov

Francija, dežela z 52 milijoni prebivalcev, ima za Norveško najvišji prirastek prebivalstva v Evropi.

W. A. (Tony) Boyle

SE PRIDE NA VRSTO? — W. A. (Tony) Boyle, bivši predsednik Unije premogarjev, odgovarja časnikarjem tekom sodne razprave v Erie proti W. Praterju, ki je bil obtožen in obsojen umora J. Yablonskega, njegove žene in hčerke.

Kadafi okril pomoč upornikom v Čadu

FORT-LAMY, Čad. — Čadska republika ima v srednjem in južnem delu črno, delno krščansko delno pa še pogansko prebivalstvo, na severu in severovzhodu pa nomadska, delno z Arabci pomešana plemena islamske vere. Ta so se začela upirati, ko je postal Čad samostojna republika in je vsa javna uprava in oblast prišla v roke črncev. Eden od njih Tombalbaye je tudi predsednik republike.

De Gaulle je poslal vladi vojaško pomoč, ki pa ni uspela uničiti upornikov. Te so podpirali arabski sosedje, v zadnjem času posebno Libija, četudi so v Parizu upali, da bo Kadafi pomoč ustavil, ko so mu prodali preko 100 modernih letal in drugo orožje.

Sedaj se je Kadafi menda le odločil in pomoč ustavil, ko je čadska vlada jeseni pretrgala stike z Izraelom in poslala njegove svetovalce domov. Poznavalci razmer trdijo vendar, da je Tombalbayeva zmaga le navidezna, da libijski Kadafi ni še umaknil vse podpore islamskim upornikom v Čadu in tudi ne opustil namere, da Tombalbaye preko 100 modernih letal in drugo orožje.

SPORAZUM MED SEVERNO IN JUŽNO KOREJO ŠE NI NA OBZORJU

Pomiritev med ZDA in L. R. Kitajsko je lani privedla do razgovorov med obema Korejama. Bilo je precej težav in zaprek, vendar je iz gledalo, da razgovori utegnejo privedti do nekaterih uspehov, pa četudi za začetek skromnih. Razgovori so se izmenoma vršili v obeh glavnih mestih in razpoloženje pri njih je bilo sprejemljivo, četudi ne prijateljsko.

Ko so nekateri že videli uspehe, se je pokazalo, da so razgovori le samo razgovori, da sta obe strani v bistvu ostali pri svojih stališčih in svojih ciljih. Ti so prav tako daleč narazen, kot so bili v času, ko je bila mrzla vojna na višku.

Po vesteh iz Soula in Pyonyanga je položaj približno takle:

Severna Koreja hoče doseči sporazum z Južno o mirovni

pogodbi, v kateri naj bi bila načelno urejena vprašanja o mejah in medsebojnem priznanju. Ta mir naj bi končal korejsko vojno, ki se je začela v juniju 1952 z vdorom severnokorejskih čet na jug, pa se končala pred 20 leti s premirjem, ne pa še z mirom. Še vedno imata obe Koreji zbrani ob demilitarizirani coni, ki se vleče preko vsega polotoka, močne vojaške sile, še vedno prihaja do streljanja in spopadov med vojaškimi patruljami.

Severna Koreja zahteva, da naj se po podpisu mirovne pogodbe umaknejo čete ZDA s Koreje in obe Koreji naj bi se nato sporazumeli o omejitvi svojih oboroženih sil. Nato naj bi šle prišlo do gospodarskega in kulturnega sodelovanja med obema deloma Koreje in do pripravljanja politične povezave v nekako

Letalska nesreča v Švici: 106 mrtvih

Včeraj se je ponesrečilo britansko letalo s skupino potnikov na letu iz Bristona na Angleškem na velesejem v Baselu.

BASEL, Šv. — Posebno najeto britansko letalo turboprop Vanguard je v snežnem meteu priletelo v Švico s 146 osebami na krovu in se pripravljalo na pristanek na tukajšnjem letališču, ker so bili potniki namenjeni na tukajšnji velesejem. Letalo je treščilo kakih 12 milj južno od tu pri vasi Hochwald na zemljo, ne da bi bil pilot mogel sporočiti, da ima kake posebne težave.

Stirimotorno letalo je najela skupina Angležev, ki je hotela na tukajšnji velesejem. Letalo je padlo v gozdni predel, pokrit s tremi čevlji snega. Letalo bi moralo pristati ob 10.15, pa je izgubilo zvezo z letališčem in izginilo z radarja 5 minut prej.

Vidljivost je bila v času nesreče izpod 2.000 čevljev.

Okoliški kmetje so prvi prihiteli na kraj nesreče in pomagali 40 preživelim, predno je prišla na kraj zdravniška pomoč. Reševalci so bili na mestu šele dve uri po nesreči. Pri tem so morali gaziti skozi zamete in se boriti s snežnim meteu. Rešilni avtomobili niso mogli do samega kraja nesreče. Zdravnike in zdravniške strežnice in drugo pomožno osebje so prinesli na kraj nesreče helikopterji.

Poleg ponesrečenec letala je bilo ranjenih še kakih 20 oseb, ker je letalo treščilo v neko kmetjsko domovje.

Šesta flota pomagala Tuniziji pri povodnji

TUNIS, Tun. — Ko je zadela Tunizijo pretekli teden opustošujoča povodenj, je prihitela ameriška Šesta flota na pomoč. Pomagala je reševati ljudi s poplavljenega področja in oskrbovati odrezane s potrebščinami. Ameriške skupine so sodelovale z libijskimi, italijanskimi in drugimi, ki so prihiteli pomagat.

Povodenj je pokončala 88 ljudi, jih pustila 53.000 brez strehe in napravila velikansko materialno škodo.

TITO GONI DALJE SVOJO PARTIJSKO PREUREJANJE

V svojih zadnjih govorih pred delavci v tovarnah Srbije je Tito kritiziral večino reform, ki so bile uvedene po juniju 1948. Odločno zavrača načelo o "vođenju" partije, ki se ga oznanjali liberalni komunisti po prelomu s Stalinom, in zahteva strogo disciplino in komunistično pravovernost.

BEOGRAD, SFRJ. — Pretekli teden je Josip Broz Tito vneto obiskoval tovarne po Srbiji in tam zbranim delavcem razlagal svoje poglede na položaj v državi in na vlogo komunistov v jugoslovanski socialistični družbi. Izjavil je, da imajo komunisti pravico poseči v vsako stvar, biti povsod zraven in povsod uveljaviti svoje stališče.

Odločno in jasno je zavrgel načelo, ki so ga zastopali partijski ideologi in vodniki po razkolu s Stalinom in po izključitvi iz Kominforme, ko so trdili, da naj partija več ne ukazuje, ampak vodi. Tito je za trd partijski nadzor, proti vsakemu vodenju, pozivanju in vabljenju. Zahteva strogo disciplino in pokorščino.

Njegove govore delavstvu po tovarnah v Srbiji je prenašala televizija, da bi jih slišali in si jih zapomnili vsi, kajti vsem so bili namenjeni. Tako je Tito v Svetozarevu v sredo napadel gospodarsko in politično smer, ki so jo liberalni vodniki komunizma uvedli leta 1952. Zanj je to pomenilo slabitev partijske vloge, kar je temeljna napaka.

Slično oster je bil v govorih v Kraljevu in v Zeleniku. Povsod je poudarjal potrebo po disciplini, ideološki pravovernosti in partijski avtoriteti. Dejal je, da je prišel čas, da se Jugoslavija znebi deformacij, ki so "prinesle sramoto socialistični družbi". Sem šteje obogatitev nekaterih Jugoslovancev potom goljufij in izrabljanja delavstva, pomanjkanje stanovanj in napačno gospodarsko planiranje.

Tito se je jezil nad industrij, ki potrebuje tuje surovine, namesto da bi zgradili tovarne, ki bi uporabile domača sredstva. Spraševal je, čemu je potrebno uvažati cement, ki bi ga lahko sami izdelovali v potrebni meri. Obregnil se je v "industrijo", ki obstoji le v uporabi vijca za sestavljanje delov, ki so uvoženi iz tujine. Sem spada predvsem avtomobilska "indu-

strija", s katero se ukvarja kakega pol ducata podjetij...

Čemu uporabljamo olje, ki ga moramo uvažati, namesto premoga, ki ga imamo doma? Je hotel vedeti Tito. Jezi ga gradnja tovarn v posameznih republikah iz političnih in prestižnih namenov, ko za nje ni nobene gospodarske osnove. Poudarjal je potrebo nadzora delavstva in vseh uposlenec nad vodenjem podjetja.

Četudi vsi partijski vodniki s Titom vred zanikajo vračanje v stalinizem, je to vračanje vidno vsepovsod. Partija in komunisti, se pravi, pravoverni komunisti in sami ti, imajo povsod prvo in edino besedo. Tito je poudaril, da ima kot partijski vodnik pravico poseči v vsako zadevo v Jugoslaviji, njegova beseda mora obveljati, biti torej zadnja. Treba jo je poslušati, treba se jo je držati. Komunisti se tega drže in posegajo v vse in povsod, tudi v Cerkev in v vero, ki zopet čuti Titovo povečan pritisk.

Titov napor za obnovo discipline, pokorščine, komunistične pravovernosti in uveljavljanje komunističnih ukazov v vsem življenju v Jugoslaviji je nova oblika totalitarizma, ki ne more upeti, vsaj ne med narodi Jugoslavije. Tito, o katerem govore, da je spreten, sposoben politik, je zgleda pri svojih 80 letih zgubil smisel za stvarnost, rad bi svoje sanje spremenil v resnico.

Zadnje vesti

WASHINGTON, D.C. — Predstavniški dom je včeraj odklonil preglasovanje predsednikovega veta zakona za financiranje vodnih in kanalizacijskih sistemov na podeželju ZDA. Za preglasovanje je bilo 225 glasov, proti pa 189, torej celih 51 premalo.

WASHINGTON, D.C. — Predsednik je predložil Kongresu zakonski načrt o pooblastilih, ki jih želi dobiti za uspešna trgovinska pogajanja s tujimi državami. V načrt je vključena tudi pravica za podelitev "najugodnejših pogojev" medsebojni trgovini tudi Sovjetski zvezi.

BEIRUT, Lib. — Uspeh izraelskih komandosov v samem glavnem mestu Libanona je povzročil veliko nejevoljo, da je predsednik vlade Saeb Salam ponudil odstop cele vlade. Predsednik republike Slejman Franjeh odstopa še ni sprejel, dejal je, da bo o tem odločil danes.

JERUZALEM, Izr. — Načelnik glavnega stana izraelskih oboroženih sil gen. Elazar je dejal, da utegne Izrael izvesti še nove silne nastope, če ne bo Libanon sam omejil delovanja palestinskih gverilcev na svojem ozemlju.

PHOENIX, Ariz. — William W. Peters, 60 let stari arhitekt, ki se je pred tremi leti poročil s Stalinovo hčerko Svetlano, ko je ta zapustila svojo domovino in se naselila v ZDA, je sedaj vložil tožbo za

Iz Clevelanda in okolice

E. J. Turk umeščen — Edmund J. Turk je bil včeraj v navzočnosti nekaj sto clevelandskih prijateljev v Columbusu zaprišen in umeščen za novega načelnika Public Utilities Commission of Ohio—PU—CO. Na tem mestu naj bi ostal vsaj 6 let. Komaj je bil dobro zaprišen, se je oglasil republikanski državni senator Paul R. Matia iz Westlake in pozval senatni odbor, naj odloži zasliševanje za Turkovo potrditev na novo mesto, dokler ne bo razčiščena njegova krivda v obtožbi, da je raztrgal nekaj prošelj s podpisi za zmanjšanje števila mestnih odbornikov Clevelanda od 33 na 15 lani. Predlog za zmanjšanje bo predložen volivcem v odločitve pri majskih primarnih volitvah.

Seja

Društva sv. Cecilije št. 37 ADZ ima sejo jutri, v četrtek ob 7.30 zvečer v šoli sv. Vida.

Iz bolnišnice

Rojakinja Rose Kovacic se je vrnila iz Memorial Hospital v Geneti, Ohio, na svoj dom in se pristočno zahvaljuje za obiske, darila in pozdrave. Je še vedno pod zdravniško oskrbo. Zelimoj naglega okrevanja.

Meso krađe

V zadnjih treh tednih se je kraja mesa po trgovinah Clevelanda in okolice počel porivati. Meso skušajo stranke odnesti na skrivaj iz trgovin, ko prihajajo tja kupovat drugo hrano in druge vsakdanje potrebščine.

Indonezija se v verskem pogledu vrača k staremu

DJAKARTA, Indonez. — Po uradnem je velika večina prebivalstva Indonezije muslimanska, dejansko pa je islam tod slabo zasidran in ni, kot trdijo, nikdar prav prekrval indonezijskih množic, četudi se je razširil sem že v 14. in v 15. stoletju.

Indonezija je bila prej budistična in hinduistična. Obe ti veri sta bili ponekod ustaljeni kot čisti in strogo ločeni, drugod pa pomešani. Ko je pod vplivom arabske pomorske moči, ki je obvladovala v onih stoletjih Indijski ocean, islam segel na indonezijska otočja, je ostal le na površini. Prebivalstvo se je v dobri meri držalo svojih starih navad, ko je glasno vzvikalo zaradi svojih gospodarjev Alahu.

Islam je v drugih predelih Azije in Afrike postal v zadnjih letih izredno bojevit, v Indoneziji pa je še vedno mlačen, skoraj mrtev. Trdijo, da se Indoneziji posebno na Javi v milijonih vračajo k stari veri in se tudi javno odrekajo islamu.

ločitev zakona. Svetlana ga je zapustila že lani, ker ni mogla, kot je dejala, prenašati komunalnega življenja v v Taliesin West, kjer je Peters kot glavni arhitekt v šoli Frank Lloyd Wright Foundation.

BONN, Nem. — Levičarske skupine so včeraj zasedle mestno hišo in napravile v njej za okoli 170.000 dolarjev škode v protest proti obisku južnovietnamskega predsednika Van Thieuja v Nemčiji. Ta se je ustavil na poti iz Rima v London v Nemčiji le za tri ure za kratek obisk pri predsedniku republike G. Hainemannu!

6117 St. Clair Ave. — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44108

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Združene države:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$20.00 na leto; \$10.00 za pol leta; \$6.00 za 3 mesece

Petkova izdaja \$6.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$20.00 per year; \$10.00 for 6 months; \$6.00 for 3 months

Friday edition \$6.00 for one year.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

83

No. 72 Wed., April 11, 1973

Sovjeti v Sredozemlju in Slovenci

V uradni objavi, ki jo je izdal izvršni odbor (vlada) republike Slovenije ob sklepu razgovorov s predstavniki komunističnih režimov satelitskih držav v Sovjetijo na čelu in, vzbujajo posebno pozornost zaključek te objave. Veliko upanje in pričakovanje se v njem pripisuje predstoječi evropski varnostni konferenci, ki bo pomagala urediti medsebojne narodne in državne odnose s tem, da bo potrdila dosedanje stanje (status quo) in jamčila za mednarodno varnost in mir.

Ta poudarek slovenske vlade na važnosti planirane evropske konference, za katero so posebno navdušeni komunistični režimi satelitskih držav v Sovjetijo na čelu in Jugoslavijo ob boku, je posebej pomemben in značilen za to, kar naj se na tej konferenci doseže: svobodni demokratični del sveta z Ameriko na prvem mestu, javno in pogodbeno prizna — za zelo majhno ceno ali pa čisto brezplačno komunističnemu delu nasilno podjarmljenje polovice evropskega prostora in potrdi status quo. Jugoslaviji je mnogo na tem, da se v tako pogodbo vključi tudi Sredozemsko morje in tu zagotovi obstoječe stanje približnega ravnotežja pomorske moči med zavezniškim brodomjem NATO in sovjetsko floto v tem morju.

Iz končnega stavka v omenjeni izjavi je očitno tudi slovenskim komunistom zelo pri srcu čimprejše sklicanje take konference in njen popolni uspeh. Oni vedo, kakor vemo mi, da bo njen uspeh — zmaga komunizma na evropskem prostoru na eni strani, na drugi pa mednarodno potrjeno zagotovilo, da se Slovincem ni bati nasilnega boljševiškega posega z Jadranskega morja v slovenske zadeve. Seveda je evropska varnostna konferenca še v zraku, in tudi če bo do nje prišlo, rezultati njenega izida niso nič gotovi. Vendar izgleda, da komunistična diktatura v Sloveniji trdno pričakuje njenega sklicanja in prav tako trdno upa, da njen izid pomeni zanjo velik dobiček. Znatno del tega dobička vidi v večji varnosti pred naraščajočo grožnjo boljševiškega pritiska z jadranske obale.

Nekateri politični krogi tostran Železne zavese pripisujejo odmik Jugoslavije od Zapada in njeno ponovno približevanje Sovjetom, neodločnosti in oklevanju zavezniškov v NATO v njihovih akcijah, potem pa nenehnemu naraščanju sovjetske moči v Sredozemlju. Kot nekaj paradoksa bi se bralo, če bi človek zapisal, da komunisti v Jugoslaviji, predvsem slovenski, niso prav nič vneti za rusko komunistično dominacijo v sredozemskem bazenu. Od nje bi jim vedno pretilo rusko vmešavanje v njihovo, lastno interpretacijo komunizma ali morda celo še kaj več. V svoji diktatorski oblasti so si podvrgli narod dovolj zanesljivo, tako da jim od te strani ne preti nikaka nevarnost in zato ne potrebujejo sovjetske pomoči ali protekcije.

Kar hočejo, je mednarodno priznanje sedanjega stanja in neka mera varnosti pred objemom Sovjetije z Jadranskega morja. Toda take varnosti jim po mnenju realnih političnih analistov nobena pogodba in noben dogovor ne more v celoti zagotoviti. Sami morajo vendar vedeti, da se komunist ne drži pogodbe, če ta nasprotuje novim nalogom partije ali ga ovira pri zasledovanju partijskih ciljev. Vendar je bolj nekaj kot nič. Manjši bo strah pred sovjetskim objemom, ki bi strl "pridobitve" Tito-Kardeljeve poti v socializem, ki je sedanjim oblastnikom tako ljuba in draga; odmaknila bi se neposredna nevarnost izkrcanja ruskih mornarjev na istrski obali, kadar bi se Kremlju zdelo, da gre sistem samoupravljanja predaleč in ogroža stabilizacijo komunizma.

Toda taka sklepanja in kalkulacije so dvomljive vrednosti. Resnična stvarnost je le, da so sovjetske pomorske sile v Sredozemskem morju že danes močne dovolj, da so odločajo na političnem in vsakem drugem razvoju na tem prostoru, pa naj bo zaveznikom v NATO prav ali ne, pa naj bo tudi slovenskim komunistom prav ali ne. To je današnja realnost, drugo so pobožne želje in sanje.

Gledana s te realistične perspektive je vsaka možnost vključitve slovenskega naroda, kot suverene državne enote, v kakršno koli obliko federativno urejene in povezane Evrope, odmaknjena daleč, daleč v negotovo prihodnost. Združena Evropa, za katero delajo federalistične načrte taki mednarodni strokovnjaki kot sta npr. bivši avstrijski prestolonaslednik dr. Otto Habsburg ali pa svetovni vodja liberalov Salvador Madariaga, jemljejo v poštev le zapadni, demokratični del Evrope, h kateri Slovenije danes ne moremo prištevati.

Najprej jo je treba iztrgati iz komunističnih, sovjetsko kontroliranih klešč, a ravno ta možnost se z rastočo močjo Sovjetov v Sredozemlju usodno zmanjšuje. Odmik Jugoslavije od Zapada in naslon na Sovjetijo to za vsakogar vidno potrjuje. Pod vtisom take stvarnosti se zdi Habsburgova misel, da se bo ZSSR pod pritiskom federativno

povezane (zapadne) Evrope in s podporo ZDA armade v NATO, morala odreči nadvladi nad Evropo in pomagati k ravnotežju v tem delu sveta, povsem nerealna, da ne rečemo kaj več!

Predvidena evropska varnostna konferenca pod sovjetsko patronanco bo, če pride do nje, verjetno mednarodno potrdila sedanjo delitev Evrope, s katero je Slovenija odrezana od demokratične Evrope in so za dolgo dobo pokopani načrti za njeno samostojno državnost, demokratizacijo in vključitev v federativno Evropo, kadar bi do te prišlo. Komunistična nadvlada Sredozemskega morja in ev. sovjetske križarke ob istrski obali bodo porok za to. S tem moramo računati.

Kdaj se bo to stanje prekucnilo, in kako se bo, je zavito v skrivne anale bodočnosti. Zdi se, da je zelo daleč, vendar naj to ne podira načrtov in priprav za samostojno, demokratično Slovenijo v federativni Evropi. Zakaj nihče ne ve, kdaj napoči čas izpolnitve.

L. P.

BESEDA IZ NARODA

V Argentini gradimo slovensko cerkev

BUENOS AIRES, Arg. — Z vernikov toliko, da v cerkev ne bomo mogli in bodo mogli nemoteno povezani z onimi v cerkvi prisostvovati sv. obredom. Nad vrati so barvana okna, zamisel arhitekta J. Vombergarja. Kriz na oltarju in križev pot izdeluje akademski kipar g. Ivan Bukovec. Večino del pri stavbi opravi naši slovenski podjetniki.

Zanimalo vas bo, kako zbiramo sredstva. Je to trdo delo, posebej, ker je proračun, katerega smo lansko leto ob začetku postavili za 40.000 dolarjev, sedaj zaradi inflacije in dragine tako zrastle, da smo prišli z zidavo nekako do polovice, pa smo že zazidali 45.000 dolarjev, ostane nam še toliko. Zbiramo najprej med rojaki v Argentini, ki radi dajo kljub težkim gospodarskim razmeram, ker imajo v večini številne družine in so poleg tega zgradili že 8 drugih krajevskih domov, ki so središča kulturnega, verskega in socialnega življenja v posameznih krajih. Pred 7 leti smo zgradili osrednji dom v Buenos Airesu, ki ga imenujemo Slovensko hišo, ki je središče vsega slovenskega življenja v Argentini. Zbiratelji obiskujejo rojake: hišo za hišo in zbirajo sredstva, nekatere na roklo, druge obljube, katere darujejo kasneje. Mnogo ste nam pomagali pri zbirki za cerkev slovenski rojaki v Združenih državah, saj tako prispevate k skupnemu večjemu spomeniku našim slovenskim žrtvam. Zelo smo hvaležni za to pomoč, ki nam tako zelo olajšate naše skrbi, ki nam kljub temu v veliki meri še ostajajo.

Gradnja cerkve gre proti koncu in upamo skončati v par mesecih, nekatere obrede za Veliko noč upamo že imeti v cerkvi, čeprav ne bo popolnoma dodelana. Hvaležni vam bomo za vsak dar, katerega morete poslati v Slovensko pisarno na Janeza Ovse-nika, 6304 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103. Tudi iz drugih držav, ali pa naravnost v Argentino: Msgr. Anton Orehar, Ramon L. Falcon 4158, Buenos Aires, Argentina. Vsak teden se v ponedeljek bere ena sv. maša v začasni kapeli v Slovenski hiši za vse žive in mrtve dobrotnike slovenske cerkve.

Msgr. Anton Orehar, direktor dušnih pastirjev v Argentini

Načrte za cerkev je naredil naš mladi slovenski arhitekt Marjan Eiletz, ki je prišel v Argentino 1. 1948 in tukaj dovršil univerzitetne študije, njemu pomaga arh. Jure Vombergar, sin pisatelja Jca Vombegarja, katerega pozna slovenski svet po njegovi igri "Voda". Obris cerkve je zamišljen kot pahljača, ki se zapira proti oltarju, na katerega se bo videlo z vseh strani cerkve. Ob desni strani je kapelica za sv. Rešnje telo in krstni kamen, spet tako, da je mogoče videti sv. obrede od vseh strani. Za oltarjem je na visokem stebri določeni križ, ki predseduje bogoslužnemu prostoru. Na desni strani od križa bo podoba Marije Pomagaj z Brezji, kateri bo nova cerkev posvečena, da bomo imeli Brezje tudi v Argentini, kakor so pri vas v Lemontu. Na levi strani bodo po vsej dolžini in višini spominski kamni z imeni krajev, kjer so padale naše žrtve. Za ozadje tem kamnom bo nakazan v vijugah vihar, ki je spremljal naš križev pot slovenski zgodovini. Vmes pa bo vdelanih 14 postaj Jezusovega križevnega pota.

Ker velike cerkve za stalno ne rabimo, je sprednja stena sestavljena iz štirih velikih vrat, katera se bodo odprla, kadar bo

Edini pogoj: nihče ne more kupiti manj kot 500 in ne več kot 3.000 hektarov.

Sokolska prireditel v Clevelandu uspela

CLEVELAND, O. — V soboto, 10. marca 1973, je bila v Clevelandu osma letna prireditel Ameriško-jugoslovanskega sokolskega društva, na katerega vodstvu je poznani slovenski in jugoslovanski nacionalni in narodni delavec brat dr. Valentin Benedit, ki je bil v zadnji vojni načelnik štaba vseh četniških odredov v Sloveniji.

Pred prireditvijo je izšel v znanem clevelandskem slovenskem dnevniku "Ameriška Domovina" članek dr. V. Benedita z naslovom "Nova pota". V njem je napovedal, da bodo na prireditvi prvič skupno Ameriško-jugoslovanski sokoli in člani Slovenske telovadne zveze na čelu z bratom Janezom Varškom, kateremu brat Benedit daje polno priznanje za dolgoletno delo med slovensko mladino. Ta skupni nastop — poudarja brat dr. V. Benedit — označuje nova pota v življenju tukajšnjega slovenskega in jugoslovanskega naroda.

Prireditel — osma po vrsti — je bila v zelo moderno urejenem Charter House Motelu na Euclid Avenue. Udeležilo se jo je okoli 200 ljudi iz Clevelanda in okolice. Zaela se je ob sedmih zvečer z ameriško in sokolsko himno, ki ju je igral orkester Johna Singerja, enega najbolj znanih v Clevelandu.

Goste je toplo pozdravil brat Rudolph Perhinek, član uprave clevelandskega Sokola. Vsem se je zahvalil za obisk, posebno pa je pozdravil predstavnika bratskega Češkega Sokola in brata Janeza Varška, starosta Slovenske telovadne zveze v Clevelandu. Bratu Varšku je v imenu Ameriško-jugoslovanskega Sokola predal častno diplomu in medaljo ustanovitelja Sokola Miroslava Tyrsa, izdano ob priložnosti lanskega Sokolskega zleta na Dunaju. To je bilo pozdravljeno s splošnim priznanjem občinstva.

Potem sta dve lepi in simpatični Slovenki in slovenskih narodnih nošah sestri Florence U-netic in Angelina Zabkar, članici slovenskega pevskega društva Jadran, zapeli nekaj slovenskih narodnih pesmi ob spremljavi orkestra Johna Springerja. Gostje so njun nastop nagradili s prišernim priznanjem.

Brat Janez Varšek je nato pripeljal svoje mlade telovadkinje — Slovenke, vse druga lepša od druge. Ta slovenska dekleta so ob spremljavi orkestra izvedla skladne in divne proste vaje, ki jih je bilo milina gledati. Poleg srčnega dolgotrajnega ploskanja, s katerim so bile nagrajene, jim je namestnik starešine Ameriško-jugoslovanskega Sokola brat Zeljko Živanović izročil krasne šopke rdečih nageljev.

Nato je orkester Johna Singerja igral ameriške pesmi in sokolske koračnice. Sledil je banket z izredno dobro postrežbo. Po banketu se bil ples, ki se je zategnil do dveh v jutro.

Gostje so se razšli zelo zadovoljni, noseči s seboj lepe vtise in odločeni, da se zopet, ako Bog da, zberejo ob letu na enaki prireditvi.

Za uspeh celotne prireditve gre zasluga celi upravi Ameriško-jugoslovanskega Sokola s starostjo bratom V. Beneditom na čelu, posebno pa vnetim sestri Vidi Perhinek, sestri Gordani Ukmar, bratu Rudiju Perhinku, bratu Zeljku Živanoviću, bratu Vojinu Gradojeviću in bratu Stanetu Zakrajšku. Pri-znanje in zahvalo vseh gostov zaslužita sestri Florence U-netic in Angelina Zabkar, kot tudi Janez Varšek s svojimi mladimi slovenskimi telovadkinjami. Vsem prav prišrna hvala!

Bor. M. Karapandjić

Narodni problem in bodočnost Jugoslavije

Pod podnaslovom *Sredobežne sile* je severnoameriška The Rand Corporation, kakor smo poročali, lansko leto za ameriško zunanje ministrstvo proučila razmere v komunistični Jugoslaviji in med drugim ugotavlja naslednje:

Zlomljena srbska hegemonija

Jugoslavija predstavlja družbeno-politični paradoks. Iz podatkov nabranih pri ugotavljanju javnega mnenja v tej državi, če jih gledamo s konteksta režimske zgodovine, je razvidno, da je narodnostni problem eden najvažnejših vsedržavnih problemov. Srbska hegemonija je bila zlomljena in vsi narodi Jugoslavije so končno med seboj enaki — de jure in bodo to postopoma tudi de facto. Razvoj dogodkov, kakor ga nakazuje 21 sprememb ustave, nakazuje namreč evolucijo od federacije v konfederacijo in morda še naprej od te v razkroj, ko se bodo jugoslovanski narodi poslužili svoje pravice do popolne neodvisnosti.

Že sama realizacija narodne enakopravnosti je za to državo paradoksa. 22-člansko predsedstvo je strog aritmetični produkt šestih republik, dveh avtonomnih provinc in treh narodov Bosne. Predlagana razširitev vojaškega komiteja bo lahko sicer odvzela ljudski vojski enotnost poveljstva, bo pa seveda tudi omogočila vsaki republiki in vsaki provinci, da bo položila svojo roko na to organizacijo vrhovne moči v državi.

Obnova hrvaškega nacionalizma

Jugoslovanski paradoks je mogoče deloma razložiti tudi s taktično uporabo narodnih čustev. V svojem boju proti jugoslovanski federaciji, v kateri je bil Beograd politično središče in v katerem so Srbi in Črnogorci igrali nesorazmerno vlogo, je hrvaško partijsko vodstvo dopustilo in celo pospeševalo obnovo hrvaškega nacionalizma, ki se je izražal v pesmih, zastavah, narodnih povestih, kulturni zgodovini in podobnem. Eden takih taktičnih manevrov je bila npr. leta 1967 deklaracija 19 hrvaških kulturnih organizacij, ki so nastopile proti novosadskemu dogovoru iz leta 1954. Ta dogovor je bil produkt razdobja u-radnega jugoslovanskega nacionalizma, ki je zatiral enotnost srbsko-hrvaškega (ali hrvaško-srbskega) jezika in dolčil, naj se natisne skupen slovar. Deklaracija leta 1967 je pa ne samo zanimala ta linguistična dejstva temveč dejansko predlagala, naj bi se kulturno sodelovanje s Srbi končalo.

V letu 1971 je hrvaška partija čuvala k odstavitvi levičarskega in unitarističnega vodstva študentovske organizacije, zagrebške univerze in nastavitvi vodstva, ki bi bilo nacionalistično in celo katoliško orientirano. Na konferenci Federalne študentovske zveze, ki je bila kmalu nato v Novem Sadu, je bilo novo hrvaško vodstvo osamljeno, ko je odklanjalo sprejem programa in organizacijskega statuta, ki so ga predlagale centralne oblasti. Hrvati so namesto tega predlagali formacijo "Zvezo jugoslovanskih študentskih organizacij", katere republiški in provincijski deli bi imeli popolno neodvisnost, v federalnem središču pa bi sedel samo koordinacijski odbor. Jugoslavija kot taka, so trdili Hrvati, obstoja samo kot zveza, katere republike so suverene države. V Novem Sadu druge delegacije niso podprle hrvaškega stališča. Po tridnevni burni debati se je konferenca prekinila, sprejem novega programa in statuta je bil za nedoločen čas odložen, Hrvati pa so sklenili, da ne bodo poslali delegata v centralno upravo Ju-

goslovanske študentovske zveze tako dolgo, dokler bodo ostala obstoječa pravila v veljavi.

Reakcija po državi

Taktika hrvaškega vodstva je povzročila reakcijo v Srbiji in povsod drugod. Dasi ni bila to nikdar uradna politika, pa so visoki srbski funkcionarji v partiji in policiji začeli propagirati nujnost posebne odgovornosti srbske republike za Srbe izven Srbije in zlasti za srbsko manjšino v Hrvatski. Ta kontrataktika je imela gotov učinek na za-držanje srbskega prebivalstva. Zaradi takega razvoja je prišlo do odkrito šovinističnih manifestacij v zadnjih letih v Jugoslaviji, kakor npr. več nacionalističnih publikacij, nemiri ob nogometnih tekмах in končno umor jugoslovanskega ambasadorja na Švedskem, ki so ga izvršili hrvaški izseljenki delavci.

Dve Jugoslaviji

Simptome etničnega razkrajanja je mogoče razložiti tudi s konfliktom pokrajinskih interesov, na katere vplivajo mnogi faktorji, med njimi geografski, gospodarski, demografski, vzgojni in verski.

Kakor smo že rekli, obstojata dve Jugoslaviji. Ena leži severno, druga pa južno od dolin rek Donave, Save in Kolpe. Severno Jugoslavijo sestavljajo Slovenija, Hrvaška-Slavonija in Vojvodina ter mesto Beograd z okolico. Narodnostno je severna Jugoslavija slovenska, hrvaška, srbska in madžarska. Južna Jugoslavija pa je sestavljena iz Dalmacije, Bosne, Hrvaške južno od beogradske prestolnice ter najjužnejših ozemelj Črne gore, Kosova in Makedonije. Južna Jugoslavija je hrvaška, srbska, bosanska, črnogorska, šifarska in macedonska.

Severna Jugoslavija ima lahek dostop do trgov zahodne Evrope. Ima tudi večino cestne in železniške mreže in skoro ves rečni transport. Tam so tri največja mesta — Ljubljana, Zagreb in Beograd — kakor tudi večina industrije in žitnica države, se pravi jugoslovanski del črne zemlje madžarske planjave. Po svojem civiljenjskem standardu, industrijskih sposobnosti in izobrazbi je sever bližji svojim tujim sosedom (severni Italiji, Avstriji in Madžarski) kakor pa jugu. Jug je odrezan od sveta z golimi gorskimi verigami in je razen nekaj rudnih skladov (železna ruda v Bosni, baker v Srbiji, cink in svinec na Kosovu) reven v naravnih surovinah. Na jugu je življenjski standard nizek, izobrazba in sposobnosti majhne, veliko pa je rojstev. Gospodarsko, kulturno in demografsko je bližji Albaniji, Grčiji in Bolgariji kakor pa severni Jugoslaviji.

Industrializacija juga na račun severa

Kakor smo videli, je bila politika jugoslovanske komunistične partije reševati narodni problem s pospeševanjem industrializacije juga na račun severa. Slovenija, ki je najbolj razvita od republik, je bila s to politiko najbolj prizadeta. S komaj 9% celotnega prebivalstva proizvaja skoraj 14% celotne družbene produkcije, letno oddaja eno tretjino svojih dohodkov Beogradu in je pred letom 1964 doprinala dve petini celotnega federalnega dohodka.

Politika jemanja severu in dajanja jugu je povzročila močen premik v pokrajinski industrijski zaposlitvi. Med tem ko je bilo leta 1938 23,2% vseh industrijskih delavcev zaposlenih na

(Dalje na 3. strani)

Koncert pevskega zbora

KOROTAN

5. maja om 7:30 zvečer v SND na St. Clair Ave.

NEHVALEŽEN SIN

POVEST

SPISAL MALOGRAJSKI

"Dajte no že, dajte! ... Tako se odpravljate, kakor bi hoteli v Pariz!"

Poznalo se mu je, kako težko čaka, da bi bil že z doma.

Med potjo sta oče in sin precej dolgo molčala. Očetu se ne zdelo potrebno izpregovoriti, ker je bil denar še v njegovih rokah in si je mislil: če ga boš hotel imeti, boš že odprl usta! Pa tudi razjarilo ga je bilo, da se je sin s tako lahkim srcem odpravil z doma. "Tebi ni dosti ne na očetu, ne na materi, da s takim veseljem odhajaš v svet," je rekel sam pri sebi in nevoljen zrl pred se.

Poslopje na postaji se je že videlo, ko izpregovori sin, čemerren in srđit, da mu oče ni dal denarja sam od sebe, rekoč:

"Kje je pa denar? Mislim, da je pametneje, da mi ga daste že med potjo, nego da bi na postaji vpričo ljudij bahato odpirali tisto svojo mošnjo!"

"Da bi se bahal, mi ne hodi na misel," odgovori Kovaček sinu: "tudi se nimam s čim! Ali naj se baham mar z dolgom, ki sem si ga nakopal na glavo radi tebe? Tudi, ako bi ti izročil denar še le na postaji, storil bi to že tako, da bi se ljudje ne spogledovali. Saj bi stopila lahko malo na stran, ali ne? Da ti pa denarja do zdaj še nisem dal, je vzrok ta, ker si še pomišljam, bi li ti dal vse ob enem, ali ne. Bojim se namreč, da ne bi bilo to tebi in meni na škodo!"

Te besede so sina osupnile. Glas, s katerim je zdaj odgovoril, je bil takoj mehkejši.

"Oh, pojte, pojte!" reče nekoliko boječe: "Saj vendar nisem otrok! Povedal sem vam že, zakaj je najbolje, ako mi daste ves denar skupaj. Prav čisto nič se ni treba bati."

Oče ga pogleda ostro in reče: "Ali ti smem zaupati? Ali mi ne boš trosil denarja brez potrebe? Veš, tri sto goldinarjev je dosti denarja, ali pa tudi malo, kakor se vzame. Dosti zame, ki ti ga moram dati, a malo zate, če ga ne boš obračal dobro, in če ne boš znal varčevati. Denar je okrogel in steče hitro izpod palca. Na enkrat ga ne bo, če ne boš pazil."

"Ne delajte si vendar nepotrebnih skrbi!" odvrne sin. "Saj si lahko mislite, da bom varčeval. Tudi jaz vem, da tisto, kar mi mislite dati, ni mnogo, in ko bi vedel, da vzmorete več, prosil bi vas gotovo za več. Drugi dijaki porabijo na Dunaju najmanj tisoč goldinarjev vsako leto. Toda jaz, ki nisem bogatašev sin, moram biti zadovoljen z manjšim. Da bom moral gledati na vsak novčič, vem sam prav dobro, in odveč je, da mi to še priporočate."

Ta sinov odgovor je bil Kovačku zopet po godu. "Saj ima vse jedno razum," je mislil sam pri sebi.

Prišla sta bila do postaje. Stopivši z voza, odpre Kovaček listnico ter izroči s tresočo roko sinu denar. "Pa gleda, da bo to zadnje, kar si zahteval od mene," mu reče.

Sin spravi vesel stotake. Ker je bil vlak ravno prisopihal, stisne v naglici očetu roko, in predno se je ta prav zavedel, je on že sedel v železničnem vozu. Oče je čakal, misleč, da se mu sin še kaj pokaže, a hlapom zapiska, in vlak oddrda, ne da bi se bilo sinu zdelo vredno, ozreti se še enkrat po njem.

Zalosten in potrť se je vračal Kovaček domu.

V.

Pri Kovačku so dan na dan pričakovali poročila od sina, a zaman. Oče in mati sta oba hudo trpela vsled sinove brezobzirnosti, a dasi sta brala drug drugemu z obraza, kaj ju teži,

Narodni problem in bodočnost Jugoslavije

(Nadaljevanje s 2. strani)

jugu, se je do leta 1964 ta odstotek dvignil na 43.2. Če naj stopnjo industrializacije merimo s številom zaposlenih, potem se je pod komunističnim režimom industrializacija juga skoraj podvojila, med tem ko se je v razmerju do celotne državne industrije jug premaknil od nekaj manj kot četrtine na nekaj več kot dve petini.

Celo pod diktaturo proletariata pa se je izkazalo za nemogoče investirati prav toliko na osebo na jugu kakor na severu. Če vzamemo Jugoslavijo kot celoto za 100, potem je predstavljala v razdobju 1947-1965 investicija na posameznika v Sloveniji 157, v Bosni 83, na Hrvaškem 110 in na Kosovem 54.

Politične tovarne

Kljub velikim investicijam pa nova južna industrija ni bila učinkovita. Bosna je nadomestila Slovenijo kot največje železarsko središče, ko je bilo 55% celotne državne železne in jeklene zmogljivosti zgrajene v Zenici. Toda bilo je sedaj železo ceneje uvažati kakor pa ga proizvajati v Jugoslaviji ter so npr. železarne v Nikšiću, v oddaljeni Črni gori delale z letno izgubo do 3 milijonov dolarjev ali z 20 dolarjev na tono produkcije. Tržna reforma 1965 je pokazala, da je bilo 600.000 industrijskih delavcev, skoraj polovica delovne sile, zaposlenih v podjetjih, ki so delala z izgubo. Večina teh političnih tovarn, kakor so jih reformatorji imenovali, je zgnetenih na jugu in njihova celotna izguba znaša letno okrog 60 milijonov dolarjev.

Toda materialni položaj teh slej bom že vedel, gledati na denar. Sicer pa naj vas to ne boli preveč. Vi ne izgubite ničesar. Vse vam povrnem do zadnjega beliča. Ne odlašajte pa nikar. Če ne dobim v kratkem ugodnega odgovora od vas, storim konec svojemu življenju."

republic in province se ni izboljšal kljub ogromnim investicijam iz severa na jug. Najbolj skrajna primera: narodni dohodek na posameznika v najbolj razvitem področju v državi, v Ljubljani, je desetkrat višji kakor v najmanj razvitem področju, v Ohridu, v jugozahodni Macedoniji.

Zaradi visokega števila rojstev, ki je tipično za razvijajoča se področja, bodočnost juga ni ugodna. Število prebivalstva narašča hitreje na jugu kakor na severu. L. 1940 je živelo 30.5% jugoslovanskega prebivalstva v Bosni, Črni gori, Kosovu in Macedoniji. Do 1961 se je odstotek dvignil na 33.1, v 1971 pa je že dosegel 35.5.

Okrog 800.000 Jugoslovancev dela v zahodni Evropi, v glavnem, v državah Skupnega trga. S Kosova in Macedonije ni skoro nobenih preseljevanj v Slovenijo in zelo malo v Hrvatsko. Izseljenci so večinoma Črnogorci, Srbi iz Bosne in južne Srbije ter Hrvati iz Bosne in hrvaškega Krasa. Njihov cilj je skoraj v celoti Beograd in Vojvodina, razen za Hrvate, ki se premikajo v ali znotraj Hrvaške. Tako je preseljevanje omejeno na srbskohrvaško govoreče Jugoslovane, ki se naseljujejo v od Srbov dominiranih področjih na severu.

Tako stojimo pred novim paradoksom: lažje je za Hrvata najti zaposlitev v Zahodni Nemčiji kakor za Sifartja dobiti zaposlitev na Hrvaškem, dasi je treba v prvem slučaju prestopiti mednarodne meje, v drugem pa ne.

Cilj: konfederacija

Iz tega je lažje razumeti, zakaj so severnjaki odločeni ustaviti podpiranje industrializacije (modernizacije) juga. To ne samo predstavlja neprijetno breme zanje (predstavljajte si, kaj bi npr. slovenska lesna industrija mogla storiti s kapitalom vloženim v železarno v Nikšiću v Črni gori!), ampak po njihovem mnenju tudi pomeni v glavnem

običajno trošenje denarja. Ker je južnjakov že po številu več kakor severnjakov in ker je naraščanje prebivalstva večje na jugu kakor na severu, za severnjake tržno gospodarstvo ne predstavlja zadostne garancije njihovih pravic. Zato stremijo za konfederacijo, najprej na predsedništvu države, nato pa tudi v parlamentu. Hočejo sistem, v katerem vrhovna izvršna oblast ne bi bila ena sama oseba, temveč kolektiv, v katerem bi glas oddajala republika, ne pa delegat, in v katerem bi vsaka republika imela veto nad ustavnimi spremembami. Samo v tem slučaju bi bili severnjaki zadovoljni, da ne bodo morali v bodoče spet podpirati industrializacije juga in pristati na birokratsko centralizacijo ter na izgubo osebne svobode, ki bi temu sledila.

Trije faktorji ustavne krize

Južne republike pa se bojijo, da bi jih pustili na cedilu. Sedaj imajo železarne, elektronsko industrijo in svoja lastna pristanišča, toda vprašanje je, koliko od teh lahko obratuje brez državne podpore. Izgledi za južnjake so vsekakor še povečanje gospodarskega propada med njimi in severom.

Ustavna kriza, skozi katero je šla Jugoslavija, je produkt najmanj treh faktorjev. Ti so: 1. končna vzpostavitev načela etnične enakosti v vsej federalni strukturi, s čimer bi se centralna vlada spremenila v orodje republik; 2. izkoriščanje narodnih čustev, zlasti hrvaškega, s strani republiških partijskih vodstev za medsebojna pogajanja; in 3. kar je najvažnejše: globok konflikt interesov med severnimi in južnimi republikami, temelječ na različnih stopnjah razvoja, konflikt, ki bi bil že sam po sebi hud, tudi če ne bi bilo etničnih razlik, ki ga še večajo.

— Letno umrje v ZDA okoli 3.500 otrok, starih izpod 15 let, od raka.

Celovski "Gallus" ni smel s koncertom v Ljubljano

CELOVEC, Avstr. — Gallusov mešani pevski zbor je ob drugi obletnici smrti svojega ustanovitelja in dirigenta dr. Franceta Cigana njega počastil z izvedbo njegove kantate "Ustoličenje karantanskega kneza".

Dvorana v celovškem Domu glasbe je bila v nedeljo, 25. februarja, nabito polna — 800 ljudi — čeprav je bil prelep sončen dan. Gotovo je bil ta obisk počastitev dr. Cigana, ki je kot profesor na celovski Slovenski gimnaziji, kot duhovnik-vzgojitelj v dijaškem zavodu in kot zbiratelj koroških narodnih melodij pustil v svojem 26-letnem delovanju v Celovcu neizbrisni spomin. Gotovo je bil pa obisk tudi priznanje pevcev in ne na koncu zanimanje za glasbo.

Kantato naj bi ponovil Gallusov zbor v dvorani Slovenske filharmonije v Ljubljani. Organizacijo za koncert je prevzela Zveza kulturno-prosvetnih organizacij Slovenije v Ljubljani.

Že napovedan večer je pa moral odpasti. Razlog? "Načrtu, s to stvaritvijo gostovati v Ljubljani (menda prihodnjo soboto), so očitno botrovali misijonarski nameni." (Slovenski vestnik, Celovec, 2. marca 1973, str. 3.) Besedilo je menda preveč "cerkveno".

"Gallusu" je bilo rečeno, naj bi besedilo primerno spremenil, potem bi smeli v Ljubljano. A oni so odločeni peti besedila, ki so njim všeč, in v dvoranah, kjer sami hočejo.

Korošec

Mesto plava na morju

Futuristično mesto z imenom "Atlantida na Pacifiku" pri Havajih.

"Atlantida na Pacifiku" se bo imenovalo prvo plavajoče mesto na svetu, ki naj bi ga krstili 4. julija 1976 blizu Honoluluja. Po vesteh iz časopisa "Commerce Today" je dal zanj pobudo parlament na Havajih že pred dve ma letoma.

Futuristično mesto bo od obale oddaljeno približno tri milje, stalo pa bo na plavajoči podlagi. Ob 200-letnici ZDA bodo v tem mestu prihodnosti odprli mednarodno pomorsko razstavo.

Umetni otok bo stal na tridesetih vrtljivih betonskih stebrih, ki bodo visoki 70 metrov, njihov premer pa bo 27 metrov. V stebre bodo spravili centrale za energijo, vodne in pogonske rezerve, naprave za predelavo smeti in druge potrebne obrate. "Atlantida na Pacifiku" pa naj bi ne bila samo turistična zanimivost, ampak naj bi prispevala tudi k smiselnejši izrabi morskih površin.

Male Help Wanted

Delo na strojih "Drill Press" Tovarniška izkušnja priporočljiva

RISHER IN KOMPANIJA
27011 Tungsten cesti v Euclidu
Kličite 732-8351 (76)

Help Wanted Male WOODWORKERS

for machine operators and assembling furniture. Apply in person — 5309 Hamilton Ave. (79)

MALI OGLASI

Naprodaj

E. 185 St. okolica, Colonial z tremi spalnicami, 20x22 garaža. Moderna kuhinja in kopalnica. V spodnjih dvajsetih. Lastnik 531-2554 na 19511 Kildeer Ave. (76)

BUSINESS OPPORTUNITY Bar and 7 room suite D3A license. Storer Ave. Large parking. Brick building. Good potential. Make offer. 631-3579 or 886-4380 (74)

Help Wanted Female

CLEANING WOMAN steady position available for experienced woman to work for busy catering company. 5 or 6 days including weekends. Must be East side resident with own transportation. Good hourly rate

EXECUTIVE CATERERS
27629 Chagrin Blvd.
Call for appointment 831-1714 (74)

General Office Work

Typing, knowledge of Slovenian. Short hours. Call 431-0628 (x)

Delo za žensko

Ženska dobi zastoj sobo, da bi pomagala pri hišnem delu in delala družino bolni ženi. Kličite UT 1-3955 (73)

Čistilka

dobi delo, 30. ur na teden. Izkušena. Ne več kot 55. let stara.

OHIO FURNITURE CO.
6321 St. Clair Ave.
Vprašajte za Mr. Lewis (73)

HELP WANTED

Couple, Custodian for Church. Apartment and Small salary, N.E. Cleveland. Write to: A.E.P. 382 E. 152nd St., Cleveland, Ohio 44110. (75)

MALI OGLASI

Lastnik prodaja

hiša za dve družini, dve spalnice in kopalnica vsako stanovanje, dvojna garaža; v Grove-wood okolici. V jako dobrem stanju. \$22.000. Kličite za sestanek. 531-2960 zvečer od 6. do 9. ure. (78)

V najem

Oddamo 6 sob, pol duplex, na Addison Rd. 3 spalnice, 1½ kopalnice. — Kličite 881-3263. — (72)

V najem

Hiša, 5 sob in kopalnica, veliko dvorišče, v St. Clairski naselbini. Kličite pred 3. uro pop. 432-2875

Naprodaj

Dvodružinska hiša na Huntmere Ave., eno stanovanje prazno in enodružinska na Mohican Ave. prazno. Kličite KE 1-9286 ali IV 1-1626. (79)

Want to buy

Mervar or Mikus
Button Accordion
Joseph Lisik
St. Charles, Mich. 48655 (75)

Hiša naprodaj

2-stanovanjska hiša je naprodaj na E. 67 St. nedaleč južno od St. Clair Avenue. Kličite HE 2-2542 — (74)

INCOME BRICK: 3 suites, 1 store front, fully occupied, good return on your investment.

YAKKEL REALTY
944-5440 (wx)

FOR SALE

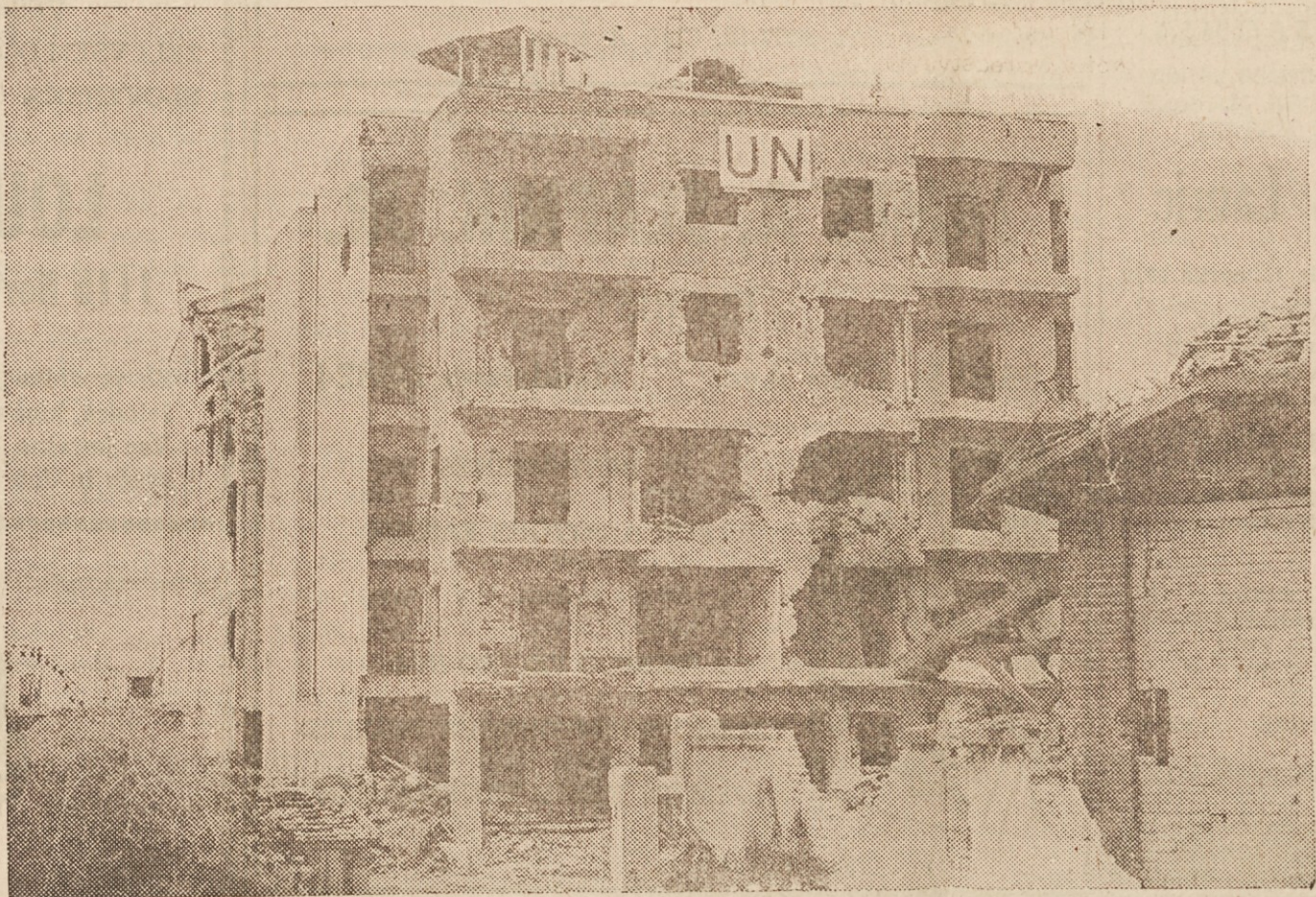
Bar, D-3, west, Storer Ave. Brick building, large parking area. Good potential. Ideal family operation with large apartment up. See by appointment and make offer. 631-3579 — 886-4380 — (76)

V najem

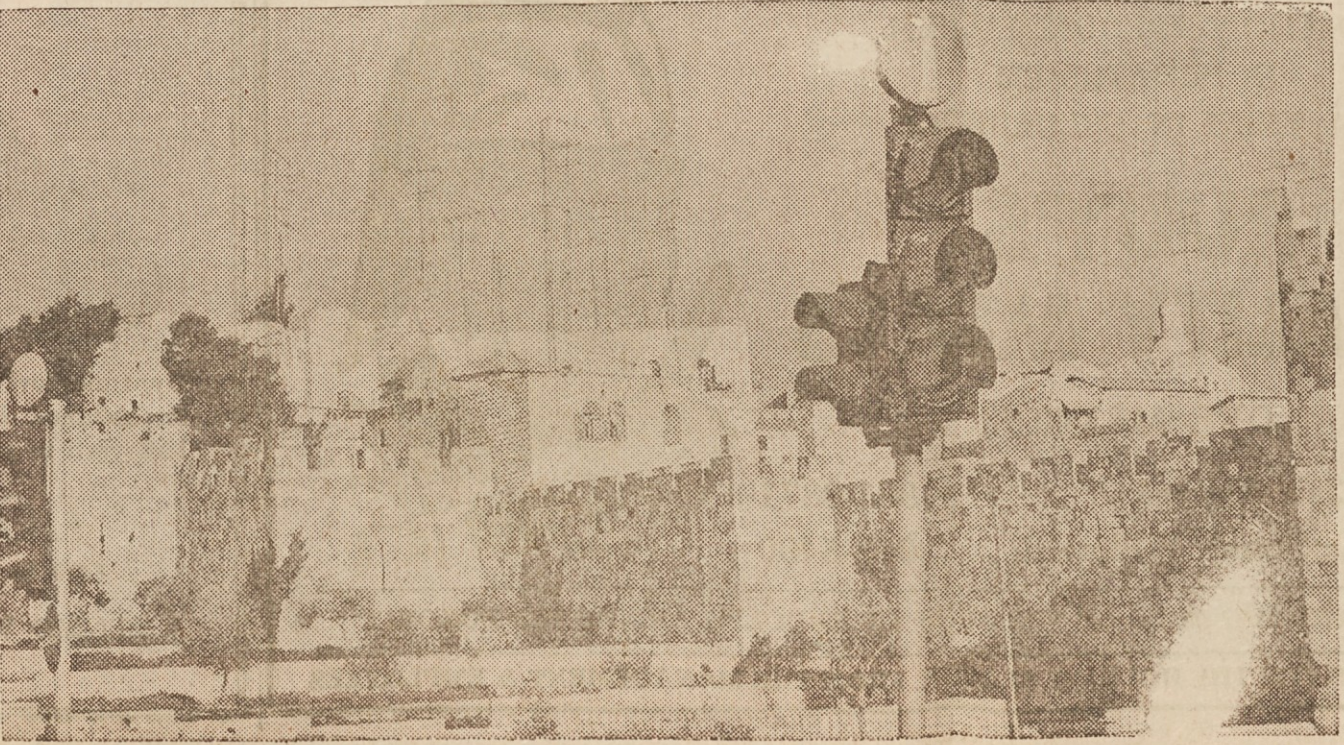
Oddam 4 neopremljene sobe v najem, zgoraj, na E. 185 St. blizu trgovin. Kličite 531-0371. (74)

Pozvedovanje

Vladimir Skarlovnik, bivši inženirski major, po osvoboditvi iz vojnega ujetništva odšel v ZDA. Njegov šolski tovariš Mija Marković prosi, da se javi na naslov: Dušan L. Milisavljević 20022 Andover Avenue Detroit, Mich. 48203 (73)

DVA OBRAZA — Na Srednjem vzhodu. Zgoraj je na pol porušena starba ob Sueškem prekopu, kjer ima svojo postojanko skupina opazovalcev Združenih narodov, spodaj je moderno naselje z antenami in prometno lučjo.

IVAN PREGELJ:

OTROCI SONCA

POVEST

"Poznik je pijan."

Geometer pa je govoril:

"Glej, do jutra sva tako sedela in samo za roko sem ga moral držati. V zvezde je gledal in ni trenil. Trikrat sem mislil, da je umrl, in sem vprašal: 'Tine, ali si še živ?' Trikrat je odgovoril: 'Se.' Potem pa se je svitalo in je prišlo sonce, pa se je nasmejal in rekel: 'Škoda!' Lej, želel si je smrti. To je! Človek je deset, pet dni prej mrtev, nego je res. Toži se mu v noč. Ali zdaj razumeš vonj pesmi, vonj domotožja, po domu v grob, nestrpnost duše, ki je ni več tu?"

Hripavo je ponovil:

Rapp, Rapp, ich fittre
Morgenluft..."

Sivec je vzdihnil:

"France, zganje ti škoduje."

"Vem," je dejal geometer,

"zganja ne smem. Pa nocoj nisem mogel drugače. Naši ljudje pijejo zganje na žalost in jezo. Podedoval sem tako."

Začel se je blodno smejati.

"Podedovati," je nadaljeval,

"to je Helenina beseda. A pri meni je resnična. Pomisli, duša verna, in poslušaj! Le zgražaj se ne. Moja mati, razumeš, moja mati, ki me je rodila, mi je štiriletnemu dajala zganja."

"Jezus," je zastokal učitelj,

"ne govori kaj takega!"

"Ali je hudo?" se je zasmejal

surovo Poznik. Potem pa je bil

ves bolan:

"Nič ne razumeš. Nič ne veš.

Saj je ne kolnem. Zdajle bi

umrl, če bi jo mogel videti, si-

roto, ki mi ga je dajala iz lju-

bezni, da ne bi umrla pred me-

noj. Tako me umej! Da boš ve-

del, kako ljubi mati in ženska."

"Ne razumem te," je dejal tru-

dno Sivec. Geometer je vzdihnil:

"Morda je pa samo moja mati

tako ljubila in druge ne znajo."

Sklonil je glavo kakor v snu.

Brez zveze s prejšnjim je pove-

dal o Heleni:

"Pred nekaj dnevi je hotela

po sili, da ne bi šel k Zofiji."

"Spi pa se mu sanja," je vz-

dihnil nehote na glas učitelj. —

Danilo se je. Petelinji klici

so rastle. Nekdo v trgu pri prv-

ih hišah je zabijal s kladivom.

Sivec se je premražen zdrnil in

uganil:

"Tinetu zbijajo rakev. Pa

še le zdaj, dve uri pred pogre-

bom."

Bridko je pristavil:

"Ta Vidu! Pijan je zaspal

sinoči nad delom."

Tokrat se je dvignil Poznik.

"Pojdiva k Tinetu!" je rekel

trezno. "Potem pojdem jaz do-

mov."

Stopila sta v hišo. Na peči je

zajokala Jamčevka. Poznik se

je rahlo zibal. Stopil je mrlju-

k vzglavju in mrmral polglasno:

"Lahko noč, Tine! Med po-

grebci me ne bo. Tebi in meni,

mari nama, kaj ljudje počenjajo.

Naj pa rečejo, da sem brez srca.

Ti že veš, Tine, kako. Lahko

noč."

Stopil je s Sivcem iz hiše. V

motni zori je ležal laz pred nji-

ma, pokošen, kakor obrit. Beli

cvetovi brez zelenega lističja so

se bili posejali vsečez. Beli cve-
tovi, ki se ne osujejo, nego gni-
jejo brez sadu, kakor človek, ki
je bil mlad in je živel in se ni
osul in bo gnil v jesenski vlagi.

Poznik se je opotekel. Hripavo
je rekel:

"Duša verna! Če bodo Košir-
jevi po meni vprašali, jim povej
po pravici, da sem bil pijan in
da sem šel spat."

Sivec je sklonil glavo. Oči so
se mu solzile. Ostri jutranji zrak
in bedenje sta mu jih bila raz-
vnela do bolečine.

V trgu je zazvonilo jutro...
Nekaj ur pozneje so Tinetu
pokopali. Veliko je imel družic
in najbolj tihi in žalostni ste bili

Koširjevi: Helena in Slavica...
Prešernovo veselico pa so od-
ložili in pozneje pozabili nanjo...

*
Slavica je obiskala nekega
dne Poznika v njegovi uradni
sobi. Potrkala je, odprla in
vprašala veselo:

"Jeli smem, pobratim?"
"Draga in mila si mi kot son-
ce," ji je stopil geometer naproti
in ji stisnil mehko in krvnato
ročico.

"Z veselico torej ne bo nič,"
je rekla, "ti nočeš peti."

"Kaj hočem," je odvrnil, "glas
mi je postal hrapav."

Deklica je vzdihnila:
"Dolčas gre v deželo."

"Jesen in deževje," je dodal.
Sklonila se je nad njegove
mape in občeudovala ostrast črt
in imena parcel: Na trati, Pod
Sevnikom, Na miriču, V cvetju,
Pod peklo. Smejala se je:

"France, v peklo me vzemi s
seboj, kadar boš imel tam opra-
viti."

"Lep hudiček bi bila, prav
res," se je nasmešnil.

"Veš kaj," je vzkliknila, "am-
pak to najino pobratimstvo in
posestrimstvo — pravzaprav, to
nič ni. Kaj pa si še storil veli-
kega zame? Nobenega viteštva,
samo tikanje! To je malo."

"Kaj hočeš, da storim," se je
smehljaj, "roparskih vitezov ni,
da bi te ugrabili in bi te jim ote-
l iz rok. V krvavca tudi ne veru-
ješ več, da bi šel in ga zlasal."

"France," je vzkliknila, "pa
prav nocoj sem sanjala o njem.
Čakaj, ti povem, kako je bilo. A
smejati se ne smeš. Glej, zdela
se mi je, da sem pajek in da
predem iz glave pajčevino. Pa
pomisli! Prav pod most v tisto

globočino sem visela. Z rokama
sem se oprijela nad glavo. A
bolj ko sem hotela po niti gori,
bolj sem drsela nizdol. In doli
je ležal in se krohotal — Uga-
ni!"

"Ne morem."

"Krvavec," je povedala z med-
lim nasmehom in pristavila: "Pa
mlinarju Janetu je bil podoben."

"Čudne sanje," se je nasme-
nil geometer, "sestrica pajku-
lja."

"Sanje pač," je vzkliknila dek-
lica veselo. "Glava me je bolela,
ker sem zvečer preveč medu li-
zala —"

(Dalje prihodnjic)

7.01
%NET*
YIELD

PER

ANNUM

PAYABLE

MONTHLY

BACKED BY THE FULL FAITH AND
CREDIT OF THE UNITED STATES
GOVERNMENT AS TO THE TIMELY
PAYMENT OF BOTH PRINCIPAL &
INTEREST AT THE SECURITY
RATE.

For Further Information Contact
MORTGAGE SECURITIES, INC.

1375 Euclid Avenue

Phone 623-3200

Call toll-free anywhere in Ohio

1-800-362-2830

*BASED ON PRICE OF 95% AND 6 1/2% SECURITY WITH
ESTIMATED 12 YEAR PRE-PAYMENT ON 30 YEAR VA-
FHA MORTGAGE LOANS. MINIMUM INVESTMENT
\$25,000.

VESLE VELIKONOČNE PRAZNIKE ŽELI ROJAKOM

MOLLIE'S CARD SHOP

6027 St. Clair Avenue

JAMES A. SLAPNIK, JR.

FLORIST

6620 St. Clair Ave.

Henderson 1-8824

BEST WISHES

FOR A JOYOUS EASTER

VESELO VELIKO NOČ

ŽELIMO VSEM DRAGIM PRIJATE-

LJEM IN NASIM ODJEMALCEM

V BLAG SPOMIN
TRETJE OBLETNICE SMRTI
DRAGE SOPROGE, MATERE
IN STARE MATERE

Frances Lauric

ki nas je zapustila 11. aprila 1970

Mirno spavaj pod gomilo,
dobra naša soproga in mati
naša srca krvavijo,
ker Te krije zemlja.

Prosi za nas, da združili
enkrat bomo se prav vsi,
skupno bomo spet veseli,
gori tam nad zvezdami.

Žalujoci:

HENRY, soprog
FRANCES M. BARTELME, hči,
San Diego, Calif.
GUS BARTELME, zet
ANN LAURIC, sraha
CINDY in DENISE, vnukinje

Cleveland, Ohio 11. aprila 1973.

IŠČEMO URADNIŠKO MOČ

Ameriška Domovina išče zanesljivo uradniško moč, moškega
ali ženskega, z znanjem slovenščine, angleščine in tipkanja.
Nastop službe takoj. Oglasite se osebno ali pismeno.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Avenue

Cleveland, Ohio 44103

431-0628

MESNINO ZA VELIKO NOČ,

odlične domače šunke, kransjske klobase,
vsakovrstne salame, najfinejše sveže
meso, kupite letos v domači mesnici

HOFBRAU HAUS MEATS

1406 E. 55 St. Cleveland, Ohio.

Sprejemamo telefonična naročila: 391-2213 ali 361-0795

Dostavimo na dom!

OBIŠČITE NAŠO STOJNICO NA WEST SIDE TRŽNICI!
STAND B-6

VESELA VELIKA NOČ! HAPPY EASTER!

HUSH PUPPIES®

EAGLE STAMPS

PRIDITE K

STAN'S SHOES

6107 St. Clair Avenue

PO DOBRE IN LEPE ČEVLJE ZA PRAZNIKE.

Čevlji, Shoes, Soulier, Cipele, Schuhe

NEW YORK DRY CLEANING CO.

6124 GLASS AVE.

PHONE: HE 1-6465

LASTNIK WM. A. ROPOS VOŠČI VSEM PRIJA-

TELJEM IN ODJEMALCEM

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Naročite čiščenje Vaših oblek ZDAJ za praznike,
da ne bo pozno za Vas in za nas!

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

VOŠČIJO VSEM ODJEMALCEM

IN PRIJATELJEM

LASTNIKI IN USLUŽBENCI

RUDY'S
QUALITY MEATS

DVE MESNICI

6706 St. Clair Avenue

881-0871

31728 Vine Street, Willowick

943-5490

OPERATED AND MANAGED BY THE SONS OF RUDOLPH AND AGNES BUKOVEC

BEST WISHES FOR THE HOLIDAY SEASON FROM THE MANAGEMENT & EMPLOYEES

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

ŽELIMO

VSEM NAŠIM ODJEMALCEM

HOLMES AVE. MARKET

15638 Holmes Ave.

LI 1-8139

opozarja, da so vsi njegovi mesni izdelki

VRHUNSKE KVALITETE!

Zato že sedaj naročite ali nabavite za VELIKONOČ
naše odlične, domače mesene klobase, šunke, želodce,
salame, vsakovrstno sveže meso. — Imamo tudi vse, kar
je potrebno za potice in druge velikonočne posebnosti.
Dobite lahko tudi vse vrste grocerije, zelenjavo in sadje.

NE POSILJAMO PO POSTI!

VSEM DRAGIM ROJAKOM, POSEBNO NASIM
ODJEMALCEM IN PRIJATELJEM ŽELIMO
KAR NAJBOLJ VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

NAROČITE CVETJE SEDAJ —
DA BO DOVOLJ ZGODAJ
ZA PRAZNIKE

STARC FLORAL, INC.

6131 St. Clair Avenue

Cleveland, O. 44103; Tel.: podnevi 431-6474, ponoči EX 1-5078

Smo tudi zastopniki Malley's Chocolates
ki "je sladko darilo za pirhe"

FLOWERS SENT WORLDWIDE!

GRDINA SHOPPE

6111 ST. CLAIR AVE. PH. 431-6800

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

Our Best Wishes For A Happy Easter

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE

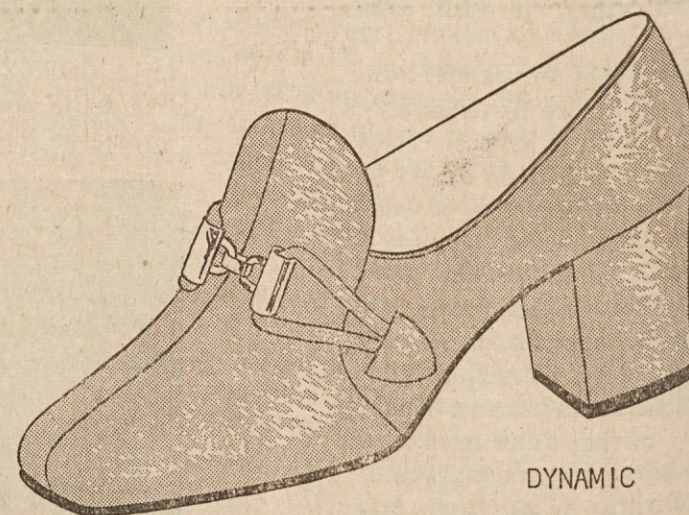
ŽELI VSEM ODJEMALCEM, PRIJATELJEM IN ROJAKOM
SLOVENSKA GROCERIJSKA TRGOVINA IN MESNICA

LOUIS CIMPERMAN

1115 Norwood Rd.

361-0566

Za praznike imamo v zalogi najboljše domače šunke,
želodce, klobase in plečeta, vse vrste prekajenega mesa.
Vse jestvine, sadje in zelenjavo dobite pri nas zanesljivo
sveže in dobre za zmerne cene.

DYNAMIC

Dynamic čevlje imamo v črnolastki izbiri, srednje in
široke mere. Imamo tudi veliko izbiro čevljev najboljše
kakovosti in se za to oglašite v znani slovenski trgovini

LOUIS MAJER

6410 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103

ŽELIMO VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE
VSEM ROJAKOM